

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.411.003.01.2015
R/15/002

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

[Handwritten signature]
9.6.15

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	R/15/002 – Wspieranie uczniów uzdolnionych w województwie dolnośląskim (w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93995 z dnia 30 marca 2015 r. <i>(dowód: akta kontroli str. 1-2)</i> 2. Marcin Kaliński, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93996 z dnia 30 marca 2015 r. <i>(dowód: akta kontroli str. 3-4)</i>
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 93 im. Tradycji Orła Białego we Wrocławiu (dalej: „Szkoła” lub „SP 93”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jolanta Sawicka, Dyrektor Szkoły <i>(dowód: akta kontroli str. 7-8)</i>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wspieranie uczniów uzdolnionych w Szkole Podstawowej nr 93 im. Tradycji Orła Białego we Wrocławiu w roku szkolnym 2012/2013 oraz 2013/2014.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają ustalenia kontroli dotyczące:

- prawidłowo funkcjonującego w Szkole systemu organizacyjno-kadrowego w zakresie typowania uczniów uzdolnionych, gdyż m.in. wszyscy nauczyciele posiadali wymagane kwalifikacje, zapewniono im także dostęp do różnorodnych form doskonalenia zawodowego w zakresie pracy z uczniami uzdolnionymi, a także wprowadzono programy wspierające tych uczniów,
- właściwie prowadzonych działań związanych z diagnozowaniem uzdolnień uczniów, polegających m.in. na: wykorzystywaniu specjalistycznych narzędzi diagnozy zainteresowań i uzdolnień, współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i rodzicami uczniów w celu identyfikacji uzdolnień oraz efektywnym sprawowaniu nadzoru pedagogicznego przez Dyrektora Szkoły w zakresie diagnozy uzdolnień,
- stworzenia odpowiednich warunków umożliwiających wsparcie uczniów uzdolnionych m.in. poprzez: wdrożenie trzech indywidualnych programów nauki, szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych oraz umożliwienie uczniom udziału w różnego rodzaju projektach edukacyjnych.

Niezależnie od powyższych, pozytywnych elementów kontrola wykazała pewne nieprawidłowości i uwagi, które jednak miały charakter formalny i nie wpłynęły na obniżenie oceny pozytywnej. Dotyczyły one m.in. określenia szkolnych kryteriów do

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywną, pozytywną mimo stwierdzonych nieprawidłowości oraz negatywną.

uzyskania stypendiów za wyniki w nauce wykraczających poza zakres ustawowy, nieprecyzyjności niektórych zapisów Statutu Szkoły, nierealizowania fakultatywnych zajęć rozwijających uzdolnienia uczniów oraz relatywnie niewielkiej liczby uczniów objętych indywidualnym programem nauki w kontekście przynależności do Dolnośląskiej Sieci Szkół Wspierającej Uzdolnienia i realizacji wielu projektów edukacyjnych rozwijających zdolności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. System organizacyjno-kadrowy szkoły w zakresie typowania uczniów uzdolnionych

Opis stanu
faktycznego

W roku szkolnym 2012/2013 (wg stanu na 30 września 2012 r.) kształciło się 354 uczniów w 16 oddziałach², a w roku szkolnym 2013/2014 (wg stanu na dzień 30 września 2013 r.) kształciło się 340 uczniów w 17 oddziałach³. W kontrolowanym okresie przeciętna liczba dzieci w oddziale wyniosła 21 (w poszczególnych oddziałach liczba uczniów wynosiła od 15 do 27). Natomiast liczba zatrudnionych nauczycieli wynosiła odpowiednio: 38 nauczycieli (w wymiarze 31,85 etatu) oraz 43 (w wymiarze 33,75 etatu). W roku szkolnym 2012/2013 zajęcia prowadziło 39 nauczycieli, w tym siedmiu stażystów, 10 nauczycieli kontraktowych, dziewięciu mianowanych i 13 dyplomowanych. Z kolei w roku szkolnym 2013/2014 zajęcia prowadziło 40 nauczycieli, w tym pięciu stażystów, 13 nauczycieli kontraktowych, 10 mianowanych i 12 dyplomowanych.

Wszyscy nauczyciele posiadali kwalifikacje wymagane przepisami § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁴. Nauczycielom powierzono prowadzenie poszczególnych zajęć stosownie do posiadanych kwalifikacji.

(dowód: akta kontroli str. 391-409, 939-956)

Regulacje dotyczące organizacji i funkcjonowania Szkoły ujęte zostały w Statucie Szkoły Podstawowej nr 93 im. Tradycji Orła Białego we Wrocławiu⁵ (dalej: Statut). W dokumencie tym, zgodnie z art. 60 ust. 1 pkt 1-7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁶ (dalej: ustawa o systemie oświaty), określono: nazwę i typ Szkoły, jej cele i zadania⁷, organ prowadzący Szkołę (tj. Gminę Wrocław), organy Szkoły (tj. dyrektora Szkoły, Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski) i ich kompetencje, organizację Szkoły, zakres zadań nauczycieli oraz innych pracowników, zasady rekrutacji uczniów oraz ich prawa i obowiązki. Wśród

² Poziom zerowy: 73 uczniów w trzech oddziałach, poziom pierwszy: 50 uczniów w dwóch oddziałach, poziom drugi: 51 uczniów w dwóch oddziałach, poziom trzeci: 43 uczniów w dwóch oddziałach, poziom czwarty: 57 uczniów w trzech oddziałach, poziom piąty: 34 uczniów w dwóch oddziałach oraz poziom szósty: 45 uczniów w dwóch oddziałach.

³ Poziom zerowy: 61 uczniów w trzech oddziałach, poziom pierwszy: 60 uczniów w trzech oddziałach, poziom drugi: 45 uczniów w dwóch oddziałach, poziom trzeci: 49 uczniów w dwóch oddziałach, poziom czwarty: 37 uczniów w dwóch oddziałach, poziom piąty: 55 uczniów w trzech oddziałach oraz poziom szósty: 33 uczniów w dwóch oddziałach.

⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 1207 ze zm.

⁵ Tekst ujednolicony z dnia 17 maja 2012 r. znowelizowany uchwałami Rady Pedagogicznej: z dnia 16 maja 2012 r. nr 36/11-12, z dnia 14 lutego 2014 r. nr 28/13-14, oraz z dnia 28 sierpnia 2014 r. nr 7/14-15.

⁶ Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.

⁷ Według § 3 ust. 1 Statutu: Szkoła podstawowa realizuje cele i zadania określone w ustawie o systemie oświaty oraz w przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie, a w szczególności: 1) Umożliwia zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły podstawowej poprzez: a) atrakcyjny i nowatorski proces nauczania, b) udział w konkursach przedmiotowych, c) uczestnictwo w życiu kulturalnym, 2) Kształtuje środowisko wychowawcze sprzyjające realizowaniu celów i zasad określonych w ustawie, stosownie do warunków szkoły i wieku ucznia poprzez: a) zapewnienie odpowiedniej bazy dla uczniów, b) realizowanie programu wychowawczego szkoły stanowiącego załącznik do niniejszego statutu, 3) Sprawuje opiekę nad uczniami odpowiednio do ich potrzeb poprzez: a) organizowanie zajęć świetlicowych, b) pomoc materialną i rzeczową, c) prowadzenie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, d) prowadzenie zajęć z gimnastyki korekcyjnej. Zajęcia, o których mowa wyżej, prowadzone są na podstawie diagnozy dokonanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną oraz w miarę posiadanych środków finansowych.

zawartego w Statucie katalogu celów i zadań szkoły nie wymieniono wsparcia uczniów uzdolnionych, niemniej jednak zadanie zamieszczono w § 14 ust. 5 zobowiązującego nauczycieli m.in do:

- indywidualizowania pracy z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, odpowiednio do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, a także

- planowania wsparcia związanego z rozwijaniem zainteresowań i uzdolnień uczniów.

Statut SP 93 spełniał również wymogi określone w Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół⁸

(dowód: akta kontroli str. 9-64, 319-339)

W kontrolowanym okresie w SP 93 obowiązywał Szkolny Program Wspierania Uzdolnień na lata 2011-2017⁹ (dalej: SPWU). Założono w nim m.in., że wszyscy uczniowie są zdolni, a zadaniem nauczycieli jest odkrywanie predyspozycji i motywowanie do działań wszystkich dzieci¹⁰. Przyjęto również, że każde dziecko dysponuje określonym potencjałem, który należy rozwijać, stwarzając warunki do osiągnięcia sukcesów na miarę jego możliwości.

W dniu 11 czerwca 2012 r. Kapituła Dolnośląskiej Rady Wspierania Uzdolnień¹¹ przyznała SP 93 na okres pięcioletni¹² certyfikat Szkoły Wspierającej Uzdolnienia, co potwierdziło, że obowiązujący w Szkole system wspierania uzdolnień uczniów został oceniony i uznany, jako spełniający standardy jakości. Według informacji udzielonej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³ przez Dyrektora Dolnośląskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu (dalej: DODN), zgodnie z założeniami Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień¹⁴ podejmowano różne działania na rzecz wspierania SP 93 i zatrudnionych w niej nauczycieli. Obejmowały one m.in. szkolenia nauczycieli w zakresie uregulowań prawnych dotyczących kształcenia dzieci uzdolnionych oraz tworzenia i wdrażania indywidualnych programów nauki, udzielano nauczycielom w tym samym zakresie konsultacji indywidualnych, umożliwiono nauczycielom udział w konferencjach dotyczących uczniów uzdolnionych (organizowanych przez Dolnośląskiego Kuratora Oświaty), promowano osiągnięcia SP 93 na szkoleniach i konferencjach, upowszechniano je również, jako przykłady dobrych praktyk. Odnosząc się do wymiaru finansowego pomocy Dyrektor DODN wskazała na wspieranie Szkoły w realizacji projektów i programów edukacyjnych. Jej nauczycielom umożliwiono udział w następujących szkoleniach i konferencjach: *Praca z uczniem zdolnym w szkołach wspierających uzdolnienia* (grant Dolnośląskiego Kuratora Oświaty – Karpacz, wrzesień 2013 r.), Dolnośląsko-Saksońska Konferencja Międzyregionalna współpraca w zakresie

⁸ Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624 ze zm.

⁹ Wprowadzony uchwałą nr 9/11-12 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 93 im. Tradycji Orła Białego we Wrocławiu z dnia 31 sierpnia 2011 r. Dla jego określania posługiwano się również nazwą Szkolny Program Rozwijania Zainteresowań i Wspierania Uzdolnień Uczniów.

¹⁰ Założenia SPWU: [1] Działania szkoły w zakresie rozwijania zainteresowań i wspierania uzdolnień adresowane są do każdego ucznia naszej szkoły, [2] Zakładamy, że każdy z naszych uczniów jest zdolny do rozwoju, [3] Wszyscy nauczyciele włączają się w realizację programu rozwijania zainteresowań i wspierania uzdolnień, [4] Oferta zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych jest dostosowana do rozpoznanych zainteresowań i uzdolnień uczniów, [5] W realizacji programu uczestniczą wszystkie podmioty szkoły: uczniowie, nauczyciele, rodzice, [6] Szkoła pozyskuje sojuszników w środowisku lokalnym by rozwijać i wspierać rozwój uczniów, [7] Nauczyciele zachowują ciągłą gotowość do poszerzania swoich kompetencji w zakresie rozwijania zainteresowań i wspierania uzdolnień.

¹¹ Działająca w ramach Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień.

¹² Pod warunkiem stałego, zadowalającego działania systemu.

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

¹⁴ Dolnośląski System Wspierania Uzdolnień to skoordynowane działania Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Fundacji Edukacji Międzynarodowej, Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, Dolnośląskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Informacji Pedagogicznej, dolnośląskich szkół oraz wielu osób i instytucji spoza oświaty (źródło: <http://bip.umwd.dolnyslask.pl/dokument.php?iddok=144&idmp=32&r=r>).

J. O. K.

promocji uczniów uzdolnionych (Wrocław, maj 2013 r.), Międzynarodowa Konferencja *Wymiana doświadczeń w zakresie kształcenia i promocji uczniów uzdolnionych* (Karpacz, listopad 2013 r.) oraz Międzynarodowe Seminarium Szkół Wspierających Uzdolnienia (Karczowiska, październik 2014 r.).

W ramach miejskiego programu *Od inspiracji do kreacji* w SP 93 organizowano *Szkolny Festiwal Nauki*¹⁵. Prezentacja przygotowanych przez uczniów projektów odbyła się w dniach: 31 maja 2013 r., 17 czerwca 2014 r. oraz 17 kwietnia 2015 r.

W roku szkolnym 2013/2014 Szkoła uzyskała miano *Szkoły Odkrywców Talentów* przyznane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji¹⁶, co zgodnie z założeniami projektu świadczyło o *przyczynianiu się placówki do odkrywania, promocji i wspierania uzdolnień dzieci i młodzieży*. We wniosku o przyznanie tytułu określono cztery rodzaje zajęć rozwijających uzdolnienia i zainteresowania uczniów prowadzonych w Szkole, przez co najmniej trzech nauczycieli, tj. wychowanie patriotyczne, edukacja przyrodnicza i ekologiczna, zajęcia sportowe oraz współpraca międzypokoleniowa.

W dniu 17 marca 2014 r. uchwałą nr 30/13-14 Rady Pedagogicznej SP 93 podjęto decyzję o włączeniu się w realizację projektu *Lepsza Edukacja – nowe strategie kształcenia*¹⁷, którego głównym celem jest opracowanie i wdrożenie innowacyjnej dla szkoły strategii kształcenia.

Pośrednio z rozwojem uzdolnień związany był obowiązujący w SP 93 *Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego* uchwalany corocznie przez Radę Pedagogiczną Szkoły¹⁸. W czasie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów, wycieczek szkolnych, udziału w konkursach uczniowie poszerzali wiedzę na temat swoich zainteresowań i pasji w celu trafnego wyboru szkoły ponadpodstawowej.

(dowód: akta kontroli str. 94-261)

Zasady udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej przedstawiono w załączniku nr 6 do Statutu Szkoły. Pomoc ta polegała m.in. na wspieraniu uczniów wybitnie uzdolnionych, we współpracy z uprawnionymi podmiotami, nieodpłatnie i dobrowolnie, co było zgodne z zapisami paragrafu od 2 do 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. *w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*¹⁹ oraz paragrafu od 3 do 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. *w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*²⁰.

W kontrolowanym okresie w SP 93 zatrudnieni byli m.in. pedagog (w pełnym wymiarze czasu pracy) oraz psycholog (w wymiarze 0,4 etatu). Stosownie do postanowień § 18 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. *w sprawie prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej*

¹⁵ Celem tego projektu działań edukacyjnych było: [1] Rozwijanie w uczniach samodzielności, umiejętności wnioskowania i rozwiązywania problemów, zespołowej pracy, komunikacji i współpracy poprzez promowanie pracy metodą projektów edukacyjnych, [2] Rozwijanie zainteresowań uczniów, [3] Wdrażanie do umiejętności wykorzystania różnych źródeł informacji w procesie uczenia się, [4] Wspieranie pełnego rozwoju osobowości uczniów poprzez działania twórcze w różnych formach aktywności, [5] Wspomaganie uczniów w zdobywaniu umiejętności kluczowymi metodami aktywnymi, [6] Kształtowanie wśród uczniów postaw przyjaznych środowisku przyrodniczemu oraz [7] Motywowanie dzieci do podejmowania działań i zachowań sprzyjających integrowaniu się ze środowiskiem społecznym (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum).

¹⁶ Prowadzona przez Ministra Edukacji Narodowej publiczna placówka doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym.

¹⁷ Twórcami projektu była Fundacja Wspierania i Rozwoju Kreatywności oraz ATN – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Otwocku.

¹⁸ Na rok szkolny 2012/2013, 2013/2014 oraz 2014/2015.

¹⁹ Dz. U. z 2010 r. Nr 228 poz. 1487 – akt obowiązujący do dnia 7 maja 2013 r.

²⁰ Dz. U. z 2013 r. poz. 532 – akt obowiązujący od dnia 8 maja 2013 r.

i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji²¹ osoby te prowadziły dzienniki zajęć. Wynikało z nich, że psycholog i pedagog przeprowadzali badania i działania diagnostyczne, w tym diagnozowali indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów m.in. w celu wspierania mocnych stron uczniów. Działania te były zgodne z § 29 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz § 23 pkt 1 rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Pomagali także rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów, co należało do zadań psychologa i pedagoga zgodnie z § 23 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

(dowód: akta kontroli str. 60-62, 362-369, 382)

Ogłędziny pomieszczeń i wyposażenia Szkoły przeznaczonych do realizacji celów statutowych, o których mowa w art. 67 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, wykazały, że uczniom zapewniono możliwość korzystania z: [1] pomieszczeń do nauki z niezbędnym wyposażeniem; [2] biblioteki; [3] świetlicy; [4] gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej; [5] zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych; [6] pomieszczeń administracyjno-gospodarczych.

Wyposażenie pracowni komputerowych (m.in. w tablicę interaktywną) zapewniało każdemu uczniowi możliwość korzystania z osobnego komputera z dostępem do Internetu. Komputery umieszczone były na przystosowanych do tego celu stolikach.

Sale lekcyjne wyposażone były m.in. w: sprzęt audiowizualny i nagłaśniający, gry i zabawki dydaktyczne, komputery z dostępem do Internetu i odpowiednim oprogramowaniem, urządzone kąci tematyczne, podręczne biblioteczki, w tym ze słownikami, plansze, plakaty, mapy, przybory matematyczne, globusy, mikroskopy, eksponaty tematyczne. Było to zgodne z zaleceniami zawartymi w załączniku nr 2 – podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół²².

Sale lekcyjne w klasach I-III²³ (składały się z dwóch części: edukacyjnej (wyposażonej w tablicę, stoliki itp.) i rekreacyjnej (część z dywanem na ogół w tylnej części sali). Wyposażone były w krzesła i stoliki dostosowane do wzrostu uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 816-826)

W badanym okresie obowiązywały szkolne plany doskonalenia zawodowego nauczycieli (w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014), uchwalone przez Radę Pedagogiczną. Jako cele szczegółowe tych planów wskazywano m.in.: [1] preferowanie metod uczenia się wymagających od nauczycieli czynnej postawy, kreatywności, refleksji; [2] doskonalenie umiejętności metodycznych i podnoszenie kompetencji w zakresie wspierania wszechstronnego rozwoju uczniów oraz kształtowania prawidłowych relacji interpersonalnych. Programy te obejmowały m.in.: podejmowanie zadań umożliwiających przygotowanie nauczycieli do poszerzania wiedzy i umiejętności w wybranych sferach realizowanych przez

²¹ Dz. U. z 2002 r. Nr 23 poz. 225 ze zm. – akt uchylony z dniem 3 września 2014 r.

²² Dz. U. z 2012 r., poz. 977 ze zm.

²³ I etap edukacyjny, edukacja wczesnoszkolna, realizowana w formie kształcenia zintegrowanego.

Szkole związane z posługiwaniem się np.: nowoczesną technologią informacyjną i wykorzystywaniem nowoczesnych środków dydaktycznych w pracy z uczniem, ukierunkowanej na indywidualizację nauczania oraz realizację projektów współfinansowanych ze środków UE i środków miejskich. Plany zawierały także propozycje tematyki rad szkoleniowych w obszarze kształcenia i wychowania, propozycje szkoleń w ramach zespołów przedmiotowych z inicjatywy dyrekcji Szkoły i zespołów przedmiotowych, a także wykaz planowanych szkoleń indywidualnych, które dotyczyły m.in. wspierania uzdolnień.

(dowód: akta kontroli str. 880-902)

W związku z procesem akredytacji SP 93 do Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień, w Szkole zrealizowano wniosek audytowy dotyczący przeszkolenia Rady Pedagogicznej w zakresie uregulowań prawnych dotyczących problematyki kształcenia uzdolnionych dzieci. W marcu 2013 r. odbyło się szkolenie Rady Pedagogicznej prowadzone przez konsultanta DODN, składające się z dwóch części: teoretycznej (dotyczącej przepisów prawnych odnoszących się do tworzenia indywidualnego programu i toku nauki) oraz praktycznej (warsztatów, podczas których nauczyciele pracując w grupach tworzyli indywidualne programy nauki).

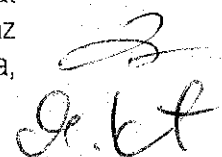
(dowód: akta kontroli str. 806-815)

Pomimo, że zgodnie z § 6 pkt 2 lit. a *Regulaminu Akredytacji Szkół Dolnego Śląska w obszarze wspierania uzdolnień*, Komisja Audytowa winna w SP 93 przeprowadzić monitoring zewnętrzny po roku od nadania Certyfikatu Szkoły Wspierającej Uzdolnienia, (co miało miejsce 11 czerwca 2012 r.), zwięźzony pisemną informacją o jego wynikach, do dnia zakończenia kontroli NIK monitoring taki nie został przeprowadzony. Celem wzmiankowanego monitoringu, zgodnie z postanowieniami ww. *Regulaminu* jest obserwacja rozwoju Szkoły oraz ocena efektywności realizacji szkolnego programu wspierania uzdolnień. W ocenie NIK nieprzeprowadzenie rzeczowego monitoringu – z przyczyn niezależnych od Szkoły – pozbawiło ją uzyskania zewnętrznej, istotnej informacji zwrotnej dotyczącej osiągnięcia wymagań jakościowych w zakresie spójności i skuteczności wdrażania rozwiązań związanych ze wspieraniem uzdolnień uczniów oraz istnienia skutecznych mechanizmów wewnętrznego wspierania jakości w tym obszarze.

(dowód: akta kontroli str. 985-988)

Szkoła zapewniała nauczycielom dostęp do form doskonalenia zawodowego (zewnętrznego i wewnętrznego) w zakresie pracy z uczniami uzdolnionymi w szczególności poprzez:

1. Udział w studiach podyplomowych, kursach, szkoleniach, szkoleniowych posiedzeniach rady pedagogicznej, posiedzeniach samokształceniowych zespołów przedmiotowych, warsztatach, konferencjach i sympozjach, wykładach i prelekcjach oraz prezentacjach i debatach naukowych. W roku szkolnym 2012/2013 nauczyciele uczestniczyli łącznie w 101 takich formach doskonalenia, w roku szkolnym 2013/2014 - w 131, a ich efekty stosowano w praktyce, przede wszystkim w pracy dydaktyczno-wychowawczej. W wyżej wymienionych formach doskonalenia zawodowego uczestniczyli wszyscy nauczyciele. W zdecydowanej większości udział w nich nie wiązał się z ponoszeniem wydatków pieniężnych. Organ prowadzący szkołę sfinansował udział w części ww. przedsięwzięć w następującej wysokości: w 2012 r. – 4,1 tys. zł, w 2013 r. – 5,1 tys. zł, w 2014 r. – 13,4 tys. zł;
2. Dostęp do literatury metodycznej oraz wydawnictw związanych z zagadnieniami pracy z uczniem zdolnym znajdujących się w bibliotece szkolnej. W tematyce wspierania uzdolnień Szkoła posiadała 33 pozycje książkowe, w tym 19 z lat 1997-2013 i 14 z lat 1964-1986, jak również czasopisma z lat 1997-2009 oraz materiały szkoleniowe i drukowane dotyczące tej tematyki. Literatura ta,

z wyjątkiem tej wydanej przed rokiem 1980, była w badanym okresie regularnie wypożyczana przez nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 710-713, 877-879, 903-938)

W roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014 w SP 93 nie przeprowadzono kontroli zewnętrznych dotyczących wspierania uczniów uzdolnionych.

Zespół wizytatorów ds. ewaluacji Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, przeprowadził w marcu 2014 r. ewaluację zewnętrzną problemową, mającą na celu ustalenie poziomu spełniania przez Szkołę wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego²⁴. Wizytatorzy analizowali następujące obszary: *Nabywanie przez uczniów wiadomości i umiejętności określonych w podstawie problemowej* i *Respektowanie norm społecznych*, które zostały ocenione na poziomie B, oznaczającym wysoki stopień wypełniania wymagań przez Szkołę, a obszar *Organizacja procesów edukacyjnych w sposób sprzyjający uczeniu się* został oceniony na poziomie A, oznaczającym bardzo wysoki stopień wypełniania wymagań przez Szkołę. Raport z ewaluacji problemowej wskazywał m.in., że: [1] organizacja procesów edukacyjnych umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie, [2] w Szkole stosowane są nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi uczniów, [3] w Szkole monitoruje się i analizuje osiągnięcia każdego ucznia, uwzględniając jego możliwości rozwojowe, formułuje się i wdraża wnioski z tych analiz, [4] wdrożone wnioski z monitorowania i analizowania osiągnięć uczniów przyczyniają się do wzrostu efektów uczenia się i osiągania różnorodnych sukcesów edukacyjnych uczniów, wyniki analizy osiągnięć uczniów, w tym uczniów, którzy ukończyli dany etap edukacyjny, potwierdzają skuteczność podejmowanych działań dydaktyczno-wychowawczych, [5] w Szkole analizuje się podejmowane działania wychowawcze oraz modyfikuje je w razie potrzeb.

(dowód: akta kontroli str. 827-876)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie obowiązującego w SP 93 systemu organizacyjno-kadrowego w zakresie typowania dzieci uzdolnionych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca jednak uwagę, że:

1. Statut SP 93 spełniał wymogi rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół. Niektóre z jego zapisów były jednak nieprecyzyjne. W zakresie organizacji i form współdziałania Szkoły z rodzicami (prawnymi opiekunami) dotyczącej nauczania, wychowania i profilaktyki w Statucie odniesiono się szerzej do współdziałania z rodzicami dzieci w oddziałach przedszkolnych, w pozostałej części współdziałanie Szkoły z rodzicami, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 10 załącznika nr 2 do ww. rozporządzenia było jedynie wzmiankowane. Z kolei w zakresie szczegółowej organizacji biblioteki szkolnej oraz zasad jej współpracy z uczniami, nauczycielami i rodzicami (prawnymi opiekunami) oraz innymi bibliotekami w Statucie szczegółowo określono zadania nauczyciela bibliotekarza, natomiast ogólnie odniesiono się do organizacji biblioteki i zasad współpracy, o których mowa w § 8 ust. 1 i 2 załącznika nr 2 ww. rozporządzenia.

Dyrektor SP 93 składając w tej sprawie wyjaśnienia powołała się na obowiązujący od 23 października 2013 r.²⁵ Program Współpracy Szkoły Podstawowej nr 93 im. Tradycji Orła Białego we Wrocławiu z Rodzicami oraz dokonaną w marcu 2015 r.

²⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 168, poz. 1324 ze zm.

²⁵ Przyjęty uchwałą nr 25/13-14 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 93 im. Tradycji Orła Białego we Wrocławiu z dnia 23 października 2013 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Współpracy z Rodzicami w SP 93.

nowelizację Statutu dotyczącą zadań rodziców w zakresie profilaktyki i zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa. Odnosząc się do szczegółowej organizacji biblioteki Dyrektor Szkoły powołała się m.in. na obowiązujący w SP 93 *Regulamin korzystania z biblioteki i czytelnicy oraz Multimedialnego Centrum Informacji (MCI)*. NIK zauważa, iż przywołane przez Dyrektora Szkoły dokumenty, chociaż określają zakres współdziałania Szkoły z rodzicami i szczegółową organizację biblioteki szkolnej to jednak nie są integralną częścią Statutu, co powoduje konieczność jego uzupełnienia.

(dowód: akta kontroli str. 9-63, 317-349)

2. Wśród form pomocy psychologiczno-pedagogicznej świadczonych przez Szkołę, wskazanych w załączniku nr 6 do Statutu, nie uwzględniono fakultatywnych zajęć rozwijających uzdolnienia wymienionych odpowiednio w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach i § 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. W myśl odpowiednio § 8 i § 9 ww. rozporządzeń zajęcia rozwijające uzdolnienia prowadzone są dla uczniów szczególnie uzdolnionych, przy maksymalnej liczbie do ośmiu uczestników, z wykorzystaniem aktywnych metod pracy. Dyrektor SP 93 wyjaśniła, że ze względu na obowiązywanie przepisów wykonawczych w załączniku do Statutu nie wskazano zajęć rozwijających uzdolnienia (*nie ma potrzeby ich zamieszczenia i przytaczania w dokumencie niższej rangi*). Należy zauważyć, iż inne formy pomocy wynikające z rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, np. zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, specjalistyczne, klasy terapeutyczne zostały w załączniku do Statutu wskazane, jako katalog zamknięty oferowanych form pomocy. Zasadne jest więc uzupełnienie tej listy o zajęcia rozwijające uzdolnienia.

Ponadto Wicedyrektor Szkoły podała, iż w aktualnym roku szkolnym, tj. 2014/2015, z uwagi na realizację projektu *Lepsza edukacja – nowe strategie kształcenia* w SP 93 prowadzone są zajęcia kształtujące kreatywność z wykorzystaniem aktywnych metod pracy dla uczniów szczególnie uzdolnionych (w trzech grupach do ośmiu osób). Nauczyciele je realizujący są przygotowani merytorycznie – posiadają certyfikaty trenerów. W tych zajęciach uczestniczy 22 uczniów (jedna grupa ośmioosobowa i dwie siedmioosobowe), uczniowie ci reprezentowali Szkołę w Międzynarodowej Olimpiadzie *Destination Imagination*.

(dowód: akta kontroli str. 9-63, 382-386, 682-686)

3. W bibliotece szkolnej 42% literatury książkowej (wydawnictwa nieperiodyczne) dotyczącej zagadnień związanych z pracą z uczniem uzdolnionym, stanowiły tytuły wydane w latach 60, 70 i 80 ubiegłego wieku. Literatura ta nie była wypożyczana przez nauczycieli ze względu na jej dezaktualizację w zakresie podejścia do tematu oraz ograniczonych i przestarzałych propozycji form diagnozowania i wspierania uzdolnień uczniów, nieprzystających do obecnych wyzwań i oczekiwań. Obszar związany z diagnozowaniem i wspieraniem uzdolnień u uczniów dynamicznie się rozwija, bazuje na multi-dyscyplinarnym podejściu przede wszystkim nauczyciela w zakresie stosowanych metod i technik diagnozowania uzdolnień oraz ich wspierania. W ocenie NIK powyższe przesłanki dają podstawę do wyselekcjonowania (wycofania) ze zbioru bibliotecznego ww. pozycji. Zgodnie bowiem z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach²⁶, biblioteki

²⁶ Dz. U. z 2012 r., poz. 642 ze zm.

szkolne służą realizacji programów nauczania i wychowania, edukacji kulturalnej i informacyjnej dzieci i młodzieży oraz kształceniu i doskonaleniu nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 985-988)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie system organizacyjno-kadrowy Szkoły w zakresie typowania uczniów uzdolnionych.

2. Działania związane z diagnozowaniem uzdolnień u dzieci

Opis stanu
faktycznego

Problematyka związana z rozpoznawaniem uzdolnień uczniów była m.in. przedmiotem 13 posiedzeń Rad Pedagogicznych przeprowadzonych w Szkole w okresie objętym kontrolą. Ponadto w czasie obrad Rad Pedagogicznych podsumowujących rok szkolny omawiano wyniki klasyfikacji, nauczyciele szczegółowo uzasadniali przyznanie uczniom ocen celujących. Przed wprowadzeniem Szkolnego Programu Wspierania Uzdolnień na lata 2011-2017 przeprowadzono w tym zakresie konsultacje z Radą Rodziców. Na pierwszych zebraniach w roku szkolnym rodziców zapoznawano ze wszystkimi prowadzonymi w SP 93 programami, w tym SPWU. Corocznie Rada Pedagogiczna SP 93 stosownymi uchwałami²⁷ przyjmowała zadania do realizacji na dany rok szkolny w związku z obowiązywaniem SPWU²⁸.

(dowód: akta kontroli str. 356-358, 664-671, 903-938)

Zagadnienia związane z rozwojem zdolności uczniów były przedmiotem nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora Szkoły stosownie do przepisu art. 35 ust. 4 ustawy o systemie oświaty oraz § 20 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie nadzoru pedagogicznego. Realizowano go w trzech formach poprzez:

- a) ewaluację wewnętrzną – w roku szkolnym 2012/2013 jako drugi cel ewaluacji wyznaczono i sprawdzono, w jakim zakresie oferta edukacyjna jest modyfikowana, wzbogacana i umożliwia rozwój zainteresowań uczniów oraz spełnia oczekiwania środowiska szkolnego, natomiast w roku szkolnym 2013/2014 przedmiotem ewaluacji było m.in. zbadanie w jakim stopniu Szkoła wspomaga rozwój uczniów, uwzględniając ich indywidualne potrzeby²⁹,
- b) kontrolę – w roku szkolnym 2012/2013 zaplanowano i skontrolowano m.in. realizację zapisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie

²⁷ Uchwała nr 7/12-12 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 93 im. Tradycji Orła Białego we Wrocławiu z dnia 31 sierpnia 2012 r. w sprawie uchwalenia: Szkolnego Programu Rozpoznawania Zainteresowań i Rozwoju Uzdolnień – zadania do realizacji w roku szkolnym 2012/2013 oraz uchwała nr 8/13-14 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 93 im. Tradycji Orła Białego we Wrocławiu z dnia 2 września 2013 r. w sprawie uchwalenia Szkolnego Programu Rozpoznawania Zainteresowań i Rozwoju Uzdolnień – zadania do realizacji w roku szkolnym 2013/2014.

²⁸ Zadania na rok szkolny 2012/2013: [1] Modyfikacja arkusza obserwacji dla ucznia z uwzględnieniem opinii wychowawców, [2] Założenie arkuszy informacyjnych dotyczących zainteresowań, uzdolnień, osiągnięć dla uczniów zerówek i klas czwartych, [3] Przeprowadzenie ankiety dla rodziców i uczniów zerówek i klas czwartych badających zainteresowania dziecka, [4] Określenie preferencji w zakresie stylów uczenia się w klasach czwartych, [5] Wspieranie samooceny ucznia Indywidualne karty samooceny ucznia w klasach III-VI, [6] Zorganizowanie Festiwalu Nauki, [7] Określenie preferencji w zakresie stylu uczenia się, [8] Panorama osiągnięć uczniów klas 0-6. Zadania na rok szkolny 2013/2014: [1] Przygotowanie do kontrolnego zewnętrznego audytu po roku od przyznania certyfikatu Szkół Wspierających Uzdolnienia, [2] Aplikowanie do sieci Szkół Odkrywców Talentów, [3] Założenie arkuszy informacyjnych dotyczących zainteresowań, uzdolnień, osiągnięć dla uczniów zerówek i klas czwartych, [4] Przeprowadzenie ankiety dla rodziców i uczniów zerówek i klas czwartych badających zainteresowania dziecka, [5] Określenie preferencji w zakresie stylów uczenia się w klasach czwartych, [6] Wspieranie samooceny ucznia Indywidualne karty samooceny ucznia w klasach III-VI, [7] Zorganizowanie II Festiwalu Nauki pod hasłem Dolny Śląsk, [8] Galeria prac plastycznych uczniów klas 0-VI, [9] Panorama osiągnięć klas.

²⁹ Przeprowadzona w tym zakresie ewaluacja wewnętrzna wykazała, że w wyniku przeprowadzonych analiz w roku szkolnym 2013/2014 zdiagnozowano 64 osoby w klasach 1-3 oraz 45 w klasach 4-6, które zostały objęte dodatkową pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Nauczyciele rozpoznają możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe uczniów oraz sposoby uczenia się poprzez rozmowę z rodzicami (93%) oraz analizę opinii i orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej (89%), rozmowę z uczniem (81%) oraz pedagogiem i psychologiem szkolnym (70%), a także wykorzystując ankiety dla rodziców i uczniów, obserwacje, prace uczniowskie. Wymieniane przez nauczycieli sposoby różnicowania celów i metod nauczania pozwoliły na: przygotowywanie zadań o różnym poziomie trudności – 93%, stosowanie podczas zajęć metod aktywizujących – 85%, różnicowanie celów wg wymagań podstawowych i ponadpodstawowych – 70%, wykorzystywanie różnych kanałów przekazu i odbioru informacji – 67% oraz ocenianie strony merytorycznej prac – 67%.

zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualizacji nauczania, a także przebieg szkolnych konkursów i zawodów pod względem ich organizacji,

- c) wspomaganie – w roku szkolnym 2012/2013 zaplanowano i zrealizowano na posiedzeniu Rady Pedagogicznej szkolenie nt. *Indywidualizacja nauczania i wychowania uczniów*, w roku szkolnym 2013/2014 zaplanowano i przeprowadzono szkolenia (także na posiedzeniach Rad Pedagogicznych) dotyczące ewaluacji oraz pracy z uczniem zdolnym.

Stosownie do postanowień § 21 ust. 1 oraz § 22 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie nadzoru pedagogicznego, plany nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora Szkoły na każdy rok szkolny kontrolowanego okresu były przedstawiane w terminie do 15 września roku szkolnego³⁰, natomiast wyniki i wnioski z nadzoru do 31 sierpnia roku szkolnego³¹ na zebraniach Rady Pedagogicznej. W posiedzeniach tych brali również udział przedstawiciele Rady Rodziców SP.93.

(dowód: akta kontroli str. 387-671)

W SP 93 korzystano z następujących narzędzi diagnozy zainteresowań i uzdolnień uczniów (określonych w SPWU)³²:

- wychowawcy klas prowadzili arkusze obserwacji ucznia, w których określano: zainteresowania ucznia, uzdolnienia, styl uczenia się, typ inteligencji, a także zajęcia pozalekcyjne, w których uczeń uczestniczy, sukcesy ucznia, uczestnictwo ucznia w projektach szkolnych, reprezentowanie szkoły oraz inne formy jego aktywności,
- corocznie uczniowie klas czwartych byli przez szkolnego psychologa poddawani badaniom diagnozującym styl uczenia się (według podziału na słuchowców, wzrokowców i kinestetyków), a w klasie piątej testowi inteligencji wielorakiej według Howarda Gardnera³³, z wynikami badań zapoznawano nauczycieli uczących tych uczniów a także ich rodziców, wpisywano je do arkuszy obserwacji ucznia, listy wynikowe wklejano także do dziennika lekcyjnego klasy - badania te służyły dostosowaniu metod pracy do predyspozycji i możliwości dzieci,
- po każdym semestrze uczniowie wypełniali arkusz samooceny, gdzie określali swoje zainteresowania i odpowiadali na pytania: z czego są dumni, co ostatnio bardzo dobrze zrobili oraz z jakiego powodu zasłużyli na pochwałę,
- rodzice uczniów wypełniali i przedkładali wychowawcom arkusz pt. *Znam swoje dziecko*, w którym określali dziecięce zainteresowania, mocne strony, sukcesy oraz ich trudności,
- członkowie Zespołu ds. Wspierania Uzdolnień na koniec każdego semestru sporządzali zestawienie osiągnięć uczniów SP 93 w konkursach i zawodach sportowych i zapoznawali z nim innych nauczycieli, sprawozdawali swoją działalność na posiedzeniach Rady Pedagogicznej (prowadzonych z udziałem przedstawicieli Rady Rodziców),
- wychowawcy klas „0” zobowiązani byli do wypełnienia arkuszy badania gotowości szkolnej.

³⁰ Daty przedstawienia planów nadzoru pedagogicznego w SP 93 na rok szkolny 2012/2013 oraz 2013/2014 to odpowiednio: 12 września 2012 r. oraz 11 września 2013 r.

³¹ Daty przedstawienia wyników nadzoru pedagogicznego w SP 93 za rok szkolny 2012/2013 oraz 2013/2014 to odpowiednio: 11 lipca 2013 r. oraz 30 czerwca 2014 r.

³² Badanie przeprowadzono na próbie stanowiącej 18% oddziałów kształcących uczniów w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014.

³³ Typy inteligencji wg Howarda Gardnera: logiczno-matematyczna, językowa, przyrodnicza, muzyczna, przestrzenna, cielesna-kinestetyczna, interpersonalna i intrapersonalna.

W SP 93 praktykowano również przeprowadzanie na początku roku diagnozy zespołu klasowego, odbywały się spotkania nauczycieli uczących w danym oddziale w celu wymiany informacji dotyczącej form i metod pracy dostosowanej do preferencji grupy, na koniec roku wychowawcy przeprowadzali w tym zakresie ewaluację.

(dowód: akta kontroli str. 356-358, 198-267, 672-678)

W roku szkolnym 2012/2013 uczniowie SP 93 wzięli udział w 118 konkursach wiedzy i umiejętności (razem 1 866 uczestników), z czego 29 to konkursy szkolne, 55 międzyszkolne, cztery miejskie³⁴, dziewięć powiatowych³⁵, osiem wojewódzkich, dziewięć ogólnopolskich i jeden międzynarodowy. Natomiast w roku szkolnym 2013/2014 uczniowie szkoły uczestniczyli w 123 konkursach wiedzy i umiejętności (razem 1 804 uczestników), z czego 36 konkursów to konkursy szkolne, 52 międzyszkolne, 11 miejskich, jeden powiatowy, 14 wojewódzkich, jeden diecezjalny i osiem ogólnopolskich. Były to m.in. konkursy ortograficzne, patriotyczne, recytatorskie, informatyczne, plastyczne, językowe i matematyczne. Ponadto uczniowie SP 93 w kontrolowanym okresie brali udział w 72 konkursach sportowych. Najlepsze wyniki i prace uczniów w ramach *Panoramy osiągnięć uczniów* klas 0-VI były prezentowane publicznie w klasach (w każdej wywieszono tablicę sukcesów), na korytarzach oraz na stronie internetowej Szkoły. Spośród konkursów, w których uczestniczyli uczniowie SP 93 dwa miały charakter komercyjny (jeden to ogólnopolski konkurs humanistyczny, drugi to międzynarodowy konkurs matematyczny). Opłaty za udział w tych konkursach w wysokości 7-9 zł za uczestnika (zgłosiło się od 8 do 15 uczniów) pokrywała Rada Rodziców. Według nauczycieli pełniących w Szkole funkcje koordynatorów tych konkursów, ich wartością dodaną była dodatkowa praca dzieci związana z przygotowaniem się do udziału w nich. Ponadto uczeń, który jako jedyny zdobył wyróżnienie w konkursie matematycznym był wspierany przez nauczyciela tego przedmiotu (np. brał udział w kole matematycznym, otrzymywał od nauczyciela książki z dodatkowymi zadaniami).

W roku szkolnym 2012/2013 na terenie Szkoły przeprowadzono nabory do sekcji sportowych Klubu Sportowego Śląsk Wrocław (piłkarskiej, zapaśniczej i wioślarskiej), badano także uzdolnienia sportowe dziecięciolatków.

(dowód: akta kontroli str. 272-317, 370-377, 387-440)

W SP 93 współpracowano z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi w celu zdiagnozowania uzdolnień u uczniów za pośrednictwem rodziców. Zgodnie z § 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie *szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych*³⁶ poradnia wydaje opinię na pisemny wniosek rodzica dziecka albo pełnoletniego ucznia. Trzy opinie psychologiczno-pedagogiczne zostały przez poradnię wydane po zdiagnozowaniu dzieci w celu potwierdzenia zasadności przyznania indywidualnych programów nauki (określono indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne dzieci). Lider Wspierania Uzdolnień w SP 93 wyjaśnił, że ponadto wystąpiły trzy przypadki współpracy z rodzicami w celu zdiagnozowania uzdolnień u dzieci w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, jednak nie przyniosły one efektów.

(dowód: akta kontroli str. 356-358, 718-766)

W Szkole realizowano *Program Współpracy z Rodzicami*. Jego celem głównym było *opracowanie jednolitego, przyjaznego, integrującego i spójnego systemu współpracy*

³⁴ Zasięg konkursu: miasto Wrocław.

³⁵ Zasięg konkursu: powiat Wrocław.

³⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 228, poz. 1488 – akt obowiązujący do 15 marca 2013 r., po tej dacie weszło w życie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. o tym samym tytule (Dz. U. z 2013 r., poz. 199) – według § 5 pkt 1 *poradnia wydaje opinię na pisemny wniosek rodzica dziecka albo pełnoletniego ucznia, którego dotyczy opinia (...)*.

szkoły z rodzicami oraz zwiększenie zaangażowania rodziców w realizację zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Jako jeden z obszarów realizacji celów określono wspieranie rodziców w funkcji wychowawczej i opiekuńczej, w którym wyznaczono zadanie: dostarczanie rodzicom wiedzy dotyczącej rozwoju dziecka realizowane poprzez: organizowanie warsztatów w ramach Szkółki dla Rodziców, wydawanie Poradnika dla Rodziców, organizowanie spotkań ze specjalistami, udostępnianie rodzicom fachowej literatury z biblioteki szkolnej. Współpraca z rodzicami uczniów SP 93 była także uregulowana w SPWU. Ze sprawozdań Zespołu Wspierania Uzdolnień wynikało, że w kontrolowanym okresie: przeprowadzono wśród rodziców uczniów zerówek i klas czwartych ankiety dotyczące zainteresowań ich dzieci, szkolny psycholog wygłosił dla rodziców klas piątych wykład pt. *Efektywne metody uczenia – analiza wyników wpływających na proces uczenia się oraz postępy edukacyjne uczniów*, a szkolny pedagog przybliżył rodzicom uczniów klas czwartych tematykę *Przygotowanie i motywowanie uczniów do samodzielnej pracy w domu*, psycholog szkolny opracował poradnik dla rodziców nt. *Jak przyczynić się do pełnego rozwoju zainteresowań i zdolności swojego dziecka*, rodzice wyrażali opinie na temat potrzeb dzieci realizowanych w ramach zajęć pozalekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 257-271, 343-350)

Prowadzony w SP 93 proces diagnozowania uzdolnień uczniów nie generował dodatkowych kosztów. Nauczyciele rozpoznawali zdolności w ramach wypełniania swoich zakresów obowiązków.

(dowód: akta kontroli str. 685-709)

Ustalone
nieprawidłowości

W zakresie działalności Szkoły związanej z diagnozowaniem uzdolnień u dzieci nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność SP 93 w obszarze diagnozowania uzdolnień u uczniów.

3. Tworzenie przez Szkołę warunków umożliwiających wsparcie uczniów uzdolnionych

Opis stanu
faktycznego

Za rok szkolny 2012/2013 w Szkole zostało klasyfikowanych 273 uczniów, w tym promocję z wyróżnieniem otrzymało 37 uczniów klas IV-VI (tj. 13,5% uczniów klasyfikowanych). Za rok szkolny 2013/2014 klasyfikowano 266 uczniów, w tym promocję z wyróżnieniem otrzymało 34 uczniów klas IV-VI (tj. 12,8% uczniów klasyfikowanych)³⁷.

(dowód: akta kontroli str. 664-671)

W roku szkolnym 2012/2013 w SP 93 rozpoczęto próbę opracowania i wdrożenia indywidualnych programów nauki dla uczniów uzdolnionych³⁸. Polegało to na opracowaniu przez nauczycieli Szkoły pięciu indywidualnych programów nauki. Trzy z nich wdrożono w roku szkolnym 2013/2014. W dwóch przypadkach³⁹ w związku z brakiem wniosku (zgody) rodziców (opiekunów prawnych) o udzielenie zezwolenia na indywidualny program nauki nie podejmowano dalszych działań.

W SP 93, stosownie do przepisu art. 66 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, zezwolono w formie decyzji trzem uczniom na indywidualny program nauki w roku

³⁷ Według uchwał Rady Pedagogicznej podjętych w sprawie wyników klasyfikacji i promocji uczniów stosownie do art. 41 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty w SP 93.

³⁸ Jeden z wniosków Komisji Audytowej, w związku z akredytacją SP 93 do Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień (uzyskaną w czerwcu 2012 r.).

³⁹ Indywidualne programy nauki dedykowane były uczniom: klasy III – edukacja wczesnoszkolna oraz klasy VI – język polski.

szkolnym 2013/2014⁴⁰. Programy te były realizowane tylko w jednym roku szkolnym z uwagi na treść wydanej na czas określony opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej (tj. okres jednego roku szkolnego). Indywidualny program nauki *Poznaj Europę* realizowany był przez ucznia klasy II (edukacja wczesnoszkolna), indywidualny program nauki z historii realizował uczeń klasy IV, a z języka angielskiego uczeń klasy VI.

Z wnioskami o udzielenie zezwoleń na indywidualne programy nauki występowali rodzice niepełnoletnich uczniów stosownie do § 4 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki⁴¹.

Skontrowana dokumentacja związana z indywidualnymi programami nauki zawierała m.in. opinie wychowawców o predyspozycjach, możliwościach i oczekiwaniach ucznia, opracowane indywidualne programy nauki, pozytywne opinie Rady Pedagogicznej oraz wyznaczenie nauczyciela-opiekuna z ustaleniem zakresu jego obowiązków.

W kontrolowanym okresie w SP 93 nie realizowano indywidualnego toku nauki dla żadnego z uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 714-767, 978-983)

W kontrolowanym okresie Dyrektor Szkoły umożliwiła nauczycielom zapoznanie się z metodami i formami pracy z uczniem uzdolnionym, w szczególności w toku szkoleń rad pedagogicznych przeprowadzanych przez: [1] Dyrektora SP 93 (np. *Jak pomóc uczniowi osiągnąć sukces edukacyjny, Coaching jako forma wspomagania ucznia, Ocenianie kształtujące*); [2] instytucje zewnętrzne (np. *Lepsza edukacja; Nowe strategie kształcenia; Efektywne sposoby poprawy wyników kształcenia w szkołach podstawowych*). W Szkole stosowano wiele metod aktywizujących i rozwijających twórcze myślenie uczniów, takich jak np.: wykład, praca z podręcznikiem, praca z materiałem źródłowym, pogadanka, drzewko decyzyjne, dyskusja, debata, metaplan, stoliki eksperckie, drama, odgrywanie ról, gry indywidualne i zespołowe, karty dydaktyczne, lista pytań, burza mózgów, ćwiczenia integracyjne, indywidualny program nauki. Nauczyciele stosowali metody stwarzające uczniom możliwość uczenia się od siebie. W Szkole pracowano metodą projektów edukacyjnych w grupach różnowiekowych i międzyklasowych oraz z udziałem osób dorosłych.

Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, praca z uczniem uzdolnionym jest zindywidualizowana i dostosowana do jego potrzeb w celu stworzenia optymalnych warunków do osiągnięcia sukcesu przez ucznia na miarę jego możliwości. Wskazała także, że dużo uczniów osiąga bardzo dobre wyniki w nauce, ale nie wybitne.

(dowód: akta kontroli str. 962, 964)

Dyrektor SP 93 nie występować do Prezydenta Wrocławia z wnioskami o udzielenie stypendiów, w ramach Uczniowskiego Programu Stypendialnego⁴² - którego celem jest wspieranie uzdolnionych uczniów i absolwentów wrocławskich szkół, w tym podstawowych - z uwagi na niespełnianie kryteriów uzyskania świadczenia finansowego przez uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 770-783)

W SP 93 nie udzielano stypendiów za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe na podstawie art. 90g ustawy o systemie oświaty. Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, z uwagi na fakultatywność świadczenia oraz w związku z przystąpieniem

⁴⁰ Tj. 0,8% wszystkich uczniów Szkoły.

⁴¹ Dz. U. z 2002 r. Nr 3, poz. 28.

⁴² Wprowadzonego stosowną uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie zasad i trybu udzielania stypendiów uczniom i absolwentom w ramach Uczniowskiego Programu Stypendialnego.

do Dolnośląskiej Sieci Szkół Wspierania Uzdolnień, położono nacisk na inne działania służące rozwijaniu zainteresowań wszystkich potencjalnie zdolnych uczniów Szkoły, zgodnie z programem wspierania uzdolnień.

Nie planowano i nie występowano do organu prowadzącego szkołę o przyznanie środków finansowych na ten cel w budżecie Szkoły, gdyż jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły nie było wniosków wychowawców klas do komisji stypendialnej.

W dniu 29 września 2005 r., stosownie do przepisu art. 90g ust. 6 ww. ustawy, w Szkole – w ramach *Wewnątrzszkolnych kryteriów typowania kandydatów do stypendium w ramach uczniowskiego systemu stypendialnego* – powołano komisję stypendialną. Jej skład został określony funkcjonalnie i obejmował: przedstawiciela dyrekcji, lidera wspomaganie uzdolnień, pedagoga, psychologa oraz wychowawców klas. Określono następujące kryteria dla kandydatów do stypendium: [1] średnia ocen powyżej 5,0; [2] wzorowe zachowanie; [3] znaczące osiągnięcia w konkursach pozaszkolnych ze szczególnym uwzględnieniem etapu powiatowego, wojewódzkiego, ogólnopolskiego i międzynarodowego; [4] zaangażowanie w życie szkoły.

Nie podejmowano działań związanych z pozyskaniem stypendiów od podmiotów zewnętrznych (niepublicznych), w tym zwłaszcza stowarzyszeń i fundacji. Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, w SP 93 motywowano uczniów do osiągania wyników w nauce i osiągnięć sportowych innymi sposobami, które nie generowały potrzeby wnioskowania o dodatkowe środki od organu prowadzącego i innych podmiotów. Były to: konkurs na najlepszą klasę – Puchar Dyrektora Szkoły, odznaka *Najlepszy z najlepszych*; oraz nagroda Rady Rodziców dla najlepszego absolwenta, tzw. *Sówka*.

(dowód: akta kontroli str. 768-769, 957-963)

W SP 93 w latach 2012-2014 nie podejmowano innowacji i eksperymentów pedagogicznych w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki⁴³.

W marcu 2015 r. Dyrektor SP 93 zwróciła się do organu prowadzącego Szkołę o wyrażenie zgody na finansowanie innowacji pedagogicznej (programowej, metodycznej i organizacyjnej) w zakresie: *Lekcje twórczości – twórcze rozwiązywanie problemów w praktyce*, zaplanowanej do realizacji w latach 2015-2018. Dotyczy ona wzbogacenia podstawy programowej klas I-III (edukacja wczesnoszkolna) o treści i nowatorskie metody pracy w zakresie edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej, społecznej i technicznej ze szczególnym uwzględnieniem metodyki twórczego rozwiązywania problemów, jako strategii uczenia (się) uczniów. Uchwałami z dnia 15 kwietnia 2015 r., stosownie do przepisów § 4 przywołanego powyżej rozporządzenia, Rada Pedagogiczna pozytywnie zaopiniowała projekt innowacji pedagogicznej i wprowadziła rzeczoną innowację pedagogiczną. W dniu 17 kwietnia 2015 r. organ prowadzący Szkołę przyznał dla klasy I - jedną godzinę tygodniowo na cykl trzyletni kształcenia, począwszy od roku szkolnego 2014/2015, z przeznaczeniem na realizację ww. innowacji pedagogicznej. Dokumentację związaną z wprowadzeniem innowacji, zgodnie z § 4 ust. 3 ww. rozporządzenia, Dyrektor SP 93 przekazał kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu szkołę.

(dowód: akta kontroli str. 784-805, 965-977)

W roku szkolnym 2012/2013 oraz 2013/2014 w SP 93 realizowana była oferta zajęć pozalekcyjnych dostosowana do rozpoznanych, (na podstawie ankiet wypełnionych przez rodziców i dzieci klas od zerówki do piątej) potrzeb uczniów. Prowadzono

⁴³ Dz. U. z 2002 r. Nr 56, poz. 506 ze zm.

m.in. rozwijające zainteresowania uczniów zajęcia: sportowe (odpowiednio: 127 i 118 uczestników), językowe (odpowiednio: 99 oraz 33 uczestników), artystyczne (odpowiednio: 151 oraz 101 uczestników), inne⁴⁴ (odpowiednio: 56 oraz 44 uczestników) oraz koła przedmiotowe (odpowiednio: 165 oraz 193 uczestników). W roku szkolnym 2013/2014 w ramach wolontariatu nauczyciele prowadzili również zajęcia religijne, Klub Szkół UNICEF oraz zajęcia dodatkowe z matematyki (brało w nich udział razem 27 uczniów).

(dowód: akta kontroli str. 382-390, 682-707)

Wydatki ogółem Szkoły⁴⁵ w latach 2012-2014 wyniosły odpowiednio 2 443,6 tys. zł, 2 480,6 tys. zł i 2 784,1 tys. zł, z czego nieco ponad 80% stanowiły wynagrodzenia i pochodne od nich.

W ocenie NIK sporządzana przez Szkołę sprawozdawczość nie pozwalała na bezpośrednie wyodrębnienie kosztów związanych bezpośrednio ze wsparciem uczniów uzdolnionych⁴⁶.

Udział w realizowanych przez Szkołę projektach edukacyjnych odbywał się w ramach działalności statutowej i nie generował potrzeby pozyskania dodatkowych środków finansowych na ten cel. Z kolei uczestnictwo nauczycieli w szkoleniach dotyczących wspierania uzdolnień w zdecydowanej większości było bezpłatne, między innymi z racji przynależności do Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień.

SP 93 w latach 2012-2014 zwracała się do Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia o dofinansowanie następujących konkursów i programów związanych ze wspieraniem uczniów uzdolnionych: [1] programu wspierającego naukę matematyki *Matlandia*; [2] XIII Powiatowego Turnieju Ortograficznego; [3] konkursu międzyszkolnego *Tyle liczb w całym mieście – wrocławskie prezentacje matematyczne*; [4] konkursu wojewódzkiego *Znam historię polskich symboli narodowych*. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Szkoła otrzymała na ww. cele środki finansowe w wysokości 3,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 678-682, 685, 687-695, 708-709)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności SP 93 w zakresie tworzenia warunków umożliwiających wsparcie uczniów uzdolnionych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zezwolenie Dyrektora Szkoły na indywidualny program nauki (jeden z trzech realizowanych w SP 93) nie zawierało informacji (danych) o czasie (terminie) jego realizacji, wymaganych przepisem § 7 ust. 3 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki*. Zgodnie z tym przepisem zezwolenia udziela się na czas określony, nie krótszy niż jeden rok szkolny. Dyrektorka Szkoły wyjaśniła, że rzeczywiście incydentalnie pominięto w uzasadnieniu oznaczenie konkretnego roku szkolnego, ale wskazano klasę IVB, mając na uwadze realizację programu w danym roku szkolnym, w którym uczeń uczęszczał do tej klasy.

(dowód: akta kontroli str. 979, 989-993)

2. Zdefiniowane w *Wewnątrzszkolnych kryteriach typowania kandydatów do stypendium w ramach uczniowskiego systemu stypendialnego* warunki uzyskania stypendium za wyniki w nauce, tj.: [1] średnia ocen powyżej 5,0; [2] wzorowe zachowanie; [3] znaczące osiągnięcia w konkursach pozaszkolnych ze szczególnym uwzględnieniem etapu powiatowego, wojewódzkiego, ogólnopolskiego

⁴⁴ Koło dziennikarskie, Eucharystyczny Ruch Młodych oraz Klub Przyjaciół Biblioteki.

⁴⁵ Na podstawie Rb-28S – sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej.

⁴⁶ W szczególności klasyfikacja budżetowa nie przewiduje podziałek związanych ze wspieraniem uzdolnień.

i międzynarodowego; [4] zaangażowanie w życie szkoły - zostały określone zbyt szeroko. Według zasad wynikających z art. 90g ust. 2 *ustawy o systemie oświaty*, stypendium za wyniki w nauce może być przyznane uczniowi, który uzyskał wysoką średnią ocen oraz co najmniej dobrą ocenę zachowania. Przywołany przepis nie uzależnia przyznania stypendium od znaczących osiągnięć w konkursach i zaangażowania w życie szkoły. Wskazywanie innych kryteriów, co ważne niedookreślonych (nie sprecyzowano, co oznaczają znaczące osiągnięcia w konkursach, oraz na czym ma polegać owe zaangażowanie w życie szkoły) mogło wpłynąć na to, że wychowawcy nie składali wniosków do komisji stypendialnej, pomimo że w roku szkolnym 2012/2012 było 10 uczniów ze średnią powyżej 5,0 i wzorowym zachowaniem, a w roku szkolnym 2013/2014 było ich 11. W kontrolowanym okresie w Szkole nie wypłacano więc stypendiów za wyniki w nauce, pomimo że przepisy art. 90g *ustawy o systemie oświaty* umożliwiały ich udzielanie. W złożonych w tej sprawie wyjaśnieniach Dyrektor Szkoły powołała się na brak takiego obowiązku i stosowanie innych form motywowania uczniów. NIK zauważa, że stypendium za wyniki w nauce jest świadczeniem ustawowym służącym wspieraniu edukacji uczniów zdolnych, a więc o charakterze motywacyjnym, istotnym, albowiem w wymiarze finansowym.

(dowód: akta kontroli str. 962-963, 989-993)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Ponadto NIK zwraca uwagę, że:

1. W trzech poddanych badaniu przez NIK postępowaniach związanych z wdrożeniem dla uczniów SP 93 indywidualnych programów nauki (100%) o wydanie opinii do publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej występowali rodzice uzdolnionych uczniów, przed złożeniem wniosku o udzielenie zezwolenia na indywidualny program nauki⁴⁷. Według postanowień § 6 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki*, to jednak dyrektor szkoły, po otrzymaniu wniosku i indywidualnego programu nauki, zasięga opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej. Składająca w tej sprawie wyjaśnienia Dyrektor SP 93 podała, że rodzice bardzo często podejmują wcześniejsze starania o przebadanie dziecka w poradni ze względu na bardzo długie terminy oczekiwania na opinie. Podkreśliła, że realizacja indywidualnych programów nauki w danym roku szkolnym, na wniosek złożony przez rodzica np. we wrześniu, a następnie wystąpienie do poradni o przebadanie dziecka, byłaby praktycznie niemożliwa. Dyrektor Szkoły wskazała również, że rodzice wraz z wnioskiem o zezwolenie na indywidualny program nauki dołączyli przedmiotowe opinie z publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, o które same zabiegali i nie było podstaw prawnych do zakwestionowania aktualnego dokumentu tylko ze względu na to, że data na nim była wcześniejsza, niż data złożenia wniosku. W ocenie NIK z ww. przepisów wynika jednak, że o wydanie opinii powinien wnioskować Dyrektor Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 978-980, 991-992)

2. W okresie objętym kontrolą w Szkole relatywnie niewielu uczniów realizowało indywidualny program nauki⁴⁸. W roku szkolnym 2013/2014 realizowało go trzech, tj. 0,8% wszystkich uczniów. Niewątpliwie impulsem do korzystania z możliwości określonych w art. 66 ust. 1 *ustawy o systemie oświaty* była dopiero akredytacja do

⁴⁷ Dwie opinie w sprawie określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka zostały wydane odpowiednio trzy dni i cztery miesiące wcześniej przed złożeniem wniosku o udzielenie zezwolenia na indywidualny program nauki, a trzecia opinia dziewięć dni po złożeniu wniosku.

⁴⁸ Uczeń realizujący indywidualny program nauki kształci się w zakresie jednego, kilku lub wszystkich obowiązujących zajęć edukacyjnych, przewidzianych w szkolnym planie nauczania dla danej klasy; według programu dostosowanego do jego uzdolnień, zainteresowań i możliwości edukacyjnych.

Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień i wniosek Komisji Audytowej w tym zakresie, by podjąć próbę opracowania i wdrożenia indywidualnych programów nauki dla uczniów uzdolnionych. Realizację rzeczzonego wniosku należy zatem postrzegać w kategoriach pozytywnych działań Szkoły w obszarze wspierania uzdolnień. Niewielki zakres obejmowania uczniów indywidualnymi programami nauki – w ocenie NIK – nie zawsze leżał po stronie Szkoły, ale mógł wynikać z braku wybitnych (szczególnych) osiągnięć i uzdolnień uczniów, braku woli rodziców, a także stosunkowo długiego okresu oczekiwania na opinie psychologiczno-pedagogiczne. Jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, uwzględniając konieczność zaadaptowania do praktyki szkolnej wiedzy i umiejętności nabytych w toku licznych szkoleń, m.in. z tworzenia indywidualnego programu nauki oraz stosowania aktywizujących metod pracy, a także wykorzystując nabyte wcześniej, tj. podczas realizacji projektów, doświadczenie metodyczne, zdecydowano się na w pełni zindywidualizowane podejście do ucznia poprzez wdrożenie indywidualnych programów nauki, a wniosek Komisji Audytowej w tym zakresie był dodatkowo czynnikiem motywującym nauczycieli do podjęcia tego wyzwania. Zgodnie z art. 1 ust. 6 *ustawy o systemie oświaty*, system oświaty zapewnia w szczególności opiekę nad uczniami szczególnie uzdolnionymi poprzez umożliwianie realizowania indywidualnych programów nauczania oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie.

(dowód: akta kontroli str. 980, 989, 992)

3. W ocenie NIK skład komisji stypendialnej określony w *Wewnątrzszkolnych kryteriach typowania kandydatów do stypendium w ramach uczniowskiego systemu stypendialnego* winien być określony także osobowo, a nie wyłącznie funkcyjnie, gdyż budzi wątpliwości, kto w jej składzie jest przedstawicielem dyrekcji, albo którzy (jacy) wychowawcach w niej zasiadają. Skład osobowy komisji powinien być znany, gdyż jest ona organem opiniodawczym, któremu przypada istotna rola pośredniczenia w procedurze rozpatrywania wniosku o przyznanie stypendium.

(dowód: akta kontroli str. 962-963, 989-993)

5. Pomimo organizacji wielu zajęć dodatkowych⁴⁹, w Szkole nie skorzystano z możliwości zapewnienia uczniom szczególnie uzdolnionym opieki psychologiczno-pedagogicznej w formie zajęć rozwijających uzdolnienia wymienionych w § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie *zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* oraz w § 9 rozporządzenia z dnia 30 kwietnia 2013 r. o tym samym tytule (prowadzonych w grupach do ośmiu osób, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy). Dyrektor SP 93 wyjaśniła, że nie prowadzono zajęć dedykowanych uczniom szczególnie uzdolnionym, ponieważ nauczyciele nie wskazywali uczniów, dla których należałoby zorganizować tego typu zajęcia. W przypadku takiego wskazania Dyrektor Szkoły wnioskowałaby do organu prowadzącego o zabezpieczenie środków finansowych na ich organizację gdyż nie było to możliwe w ramach przysługującego szkole limitu etatów pedagogicznych. W ocenie NIK wyjaśnienia te nie zasługują na uwzględnienie, gdyż zgodnie z przywołanymi wyżej rozporządzeniami pomoc psychologiczną organizuje dyrektor szkoły, a prowadzenie zajęć rozwijających uzdolnienia kierowanych do uczniów szczególnie uzdolnionych nie jest uzależnione od wniosku nauczyciela. Biorąc pod uwagę, że do SP 93 w kontrolowanym okresie uczęszczało, co najmniej trzech uczniów szczególnie uzdolnionych, a wielu uczniów otrzymało promocję do następnej klasy z wyróżnieniem zasadne było prowadzenie tego rodzaju zajęć

⁴⁹ W roku szkolnym 2012/2013 zorganizowano 33 rodzaje zajęć pozalekcyjnych, w roku szkolnym 2013/2014 - 30 rodzajów zajęć pozalekcyjnych.

dotychczasowe poprzedzone wnioskiem o przyznanie na ten cel środków do organu prowadzącego.

(dowód: akta kontroli str. 382-390, 682-686)

Ocena cząstkowa

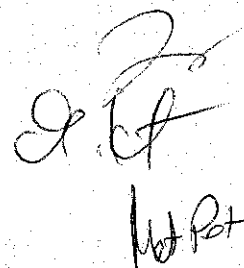
Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości tworzenie przez Szkołę warunków umożliwiających wsparcie uczniów uzdolnionych.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o:

1. Weryfikację i aktualizację Statutu Szkoły w celu doprecyzowania jego zapisów w kontekście zgodności z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. *w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół*, jak również rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. *w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*.
2. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie uczniom szczególnie uzdolnionym opieki psychologiczno-pedagogicznej w formie zajęć rozwijających uzdolnienia.
3. Określenie kryteriów do uzyskania stypendiów za wyniki w nauce zgodnie z postanowieniami art. 90g ust. 2 *ustawy o systemie oświaty*.
4. Rozważenie podjęcia działań mających na celu objęcie uczniów osiągających wysokie wyniki w nauce stypendiami i doprecyzowanie składu osobowego komisji stypendialnej.
5. Rozważenie wycofania ze zbiorów biblioteki zdezaktualizowanych i niewypożyczanych książek z lat 60, 70 i 80 ubiegłego wieku dotyczących pracy z uczniem uzdolnionym.
6. Udzielanie zezwoleń na indywidualny program nauki zgodnie z warunkami i trybem określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2001 r. *w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki*.
7. Kontynuowanie działań mających na celu realizowanie przez uczniów uzdolnionych indywidualnego programu lub toku nauki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

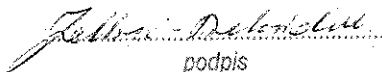
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

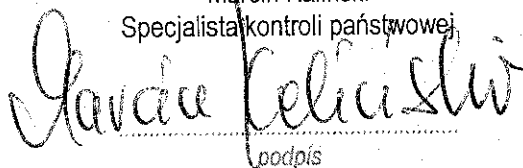
Wrocław, dnia 14 maja 2015 r.

Kontrolerzy:

Małgorzata Jakubiec-Dzielińdziak
Specjalista kontroli państwowej

podpis

Marcin Kaliński
Specjalista kontroli państwowej

podpis

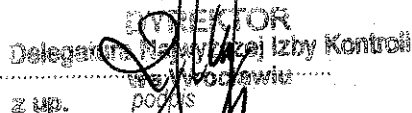
Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Dyrektor

Z up.

Ziemowit Florowski

Wicedyrektor

DIREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
z up. podpis

Ziemowit Florowski
Wicedyrektor